



«آن روی سکه» برنامه‌ای حدوداً یک ساعته بود که به شکل هفتگی و در کنکاکتور احتمالاً چهارشنبه شب‌های شبکه دوم سیما روی آنتن می‌رفت. استاد عالمی که البته در آن سالها جوان و سالم و قیصر بود هم تهیه‌کننده برنامه بودند و هم اجرای آن را بر عهده داشتند. «آن روی سکه» اولین برنامه‌ای بود که مشتاقان سینما را یکجا در مقابل قاب شیشه‌ای میخکوب کرد

فایده‌یک

ویژه‌نامه رادیو و تلویزیون روزنامه جام جم
شنبه ۲۵ بهمن ۹۹ • شماره ۷۴۳

تاریخ

۳



نگاهی نوستالژیک به برنامه‌های سینمایی تلویزیون

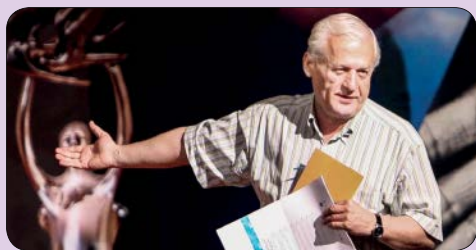
پرده نقره‌ای در قاب شیشه‌ای

در طول بازه زمانی صد و خرده‌ای سال گذشته که چشم جهان به هنر- صنعت جادویی سینما باز شده و این مدیریت جایگاه خود را به عنوان یکی از پرطرفدارترین سرگرمی‌های بشری (که البته کارکردش بسیار فراتر از سرگرمی صرف است) ثبت کرده به همان اندازه که خود سینما برای تماشاگران جذابیت داشته، به همان اندازه و حتی شاید خیلی بیشتر از آن، پشت صحنه‌های سینما و رویدادهای متنوع و پیچیده منجر به تولید آثار سینمایی هم از اهمیت و جذابیت برخوردار بوده است.

مازیار معاونی
روزنامه‌نگار

همیشه استاد

سومین برنامه سینمایی شاخص تلویزیون «هنر هفتم» نام داشت که باز هم نام زنده‌یاد اکبر عالمی به عنوان سازنده و مجری پشت آن دیده می‌شد. این برنامه از ابتدای دهه ۷۰ برای چندین سال متوالی در جدول پخش پنجشنبه شب‌های شبکه یک سیما بعد از مسابقه خاطره‌انگیز «هفته» پخش می‌شد. برای مخاطبان عام‌تر تلویزیون، تماشای آثار مطرح و متفاوت سینمای جهان جذاب و پرکشش بود و حرفه‌ای‌ترها هم توانان هم از تماشای فیلم و هم از نقد و تحلیل‌های جامع بعد از فیلم که با حضور منتقدان بنام آن بازه زمانی و اجرای عالمی انجام می‌شد، لذت می‌بردند؛ البته در مقطعی هم مسعود اوحدی به جای عالمی اجرای برنامه را به عهده گرفت ولی هنر هفتم برای عموم بینندگان قدیمی‌تر تلویزیون با نام و اجراهای عالمانه و آرامش بخش اکبر عالمی پیوند خورده است.



آخرین برنامه سینمایی شاخص تلویزیون که در این مجال به آن می‌پردازیم برنامه «برداشت دو» بود که در مهر سال ۸۱ به مناسبت فرارسیدن هفته دفاع مقدس، هر شب روی آنتن می‌رفت. در این برنامه که به سبک تاک شوهای امروزی برگزار می‌شد در هر قسمت اکبر نبوی - که دانش سینمایی و توان اجرای قابل قبولی داشت - میزبان یکی از فیلمسازان شاخص سینمای ایران بود و در کنار او کارنامه سینمایی آن فیلمساز و بخش‌هایی از کلیت تاریخ سینمای ایران را مرور می‌کرد. اتمسفر صمیمانه این برنامه که خاطره‌بازی و تحلیل و بررسی را به اندازه در کنار هم داشت، باعث شد این برنامه هنوز که هنوز است و بیشتر از ۱۸ سال از پخش آن گذشته در خاطرات بسیاری از علاقه‌مندان پرده نقره‌ای سینما و قاب شیشه‌ای تلویزیون به عنوان یک خاطره ماندگار و دلنشین ثبت شده باشد.

در سال‌های ابتدایی پیروزی انقلاب که التهابات سیاسی و شروع جنگ تحمیلی، کشور را در تنگناهای متفاوتی از جمله تنگناهای اقتصادی و رسانه‌ای قرار داده بود و سیما برای تأمین همان چند ساعت برنامه دو شبکه محدود خود تحت فشار بود، یکی از گونه برنامه‌هایی که به کمک تلویزیون آمد و تحمل آن روزهای سخت را برای مخاطبان قاب شیشه‌ای آسان‌تر کرد برنامه‌های سینمایی‌ای بود که نه به خود آثار سینمایی بلکه به پشت صحنه‌های همیشه جذاب آنها اختصاص داشت. زنده‌یاد استاد اکبر عالمی که به تازگی از دست‌شان داده‌ایم حدود سال ۶۲ برنامه‌ای با عنوان «آن روی سکه» را برای شبکه دوی سیما ساخت که بعد از قریب به ۴۰ سال هنوز هم از نوستالژی‌های بسیاری از سینما دوستان محسوب می‌شود.

خنده در دوران جنگ

نوروز سال ۶۷ که کشور زیر موشکباران ناجوانمردانه رژیم بعث عراق، شرایط دشواری را سپری می‌کرد و امکان تولید برنامه‌های تلویزیونی به حداقل ممکن رسیده بود، جمشید گرگین دومین برنامه سینمایی شاخص تلویزیون یعنی «سینمای کمدی» را تولید و روانه آنتن کرد. برنامه‌ای فکر شده که دانش سینمایی سازندگان شان را می‌شد به راحتی در پس آن رصد کرد. در این برنامه، گرگین که در آن سال‌ها به عنوان بازیگر آثار تلویزیونی هم شناخته می‌شد در مقام مجری روبه‌روی دوربین می‌ایستاد و مطابق تاریخچه سینما، آثار مطرح سینمای کمدی و کمدین‌های معروف سینمای جهان را معرفی می‌کرد. از کمدین‌های اولیه مربوط به دوران سینمای صامت تا همان مقطع زمانی ساخت برنامه که با اواخر دهه ۸۰ میلادی مقارن بود. این برنامه تک فصلی نبود و دوسری بعدی آن در نوروزهای ۶۸ و ۶۹ ساخته و پخش شدند که البته طراوت و تازگی فصل اول را نداشتند. یکی از انتقادات وارده به برنامه در آن زمان، اجرای خشک و رسمی و حتی عاری از یک لبخند کمرنگ گرگین بود که به دلیل عدم تناسب با محتوای کمدی برنامه، ایراد بجا و واردی به نظر می‌رسید.

روی دیگر سینما

آن روی سکه برنامه‌ای حدود یک ساعته بود که به شکل هفتگی در جدول پخش احتمالاً چهارشنبه شب‌های شبکه دوی سیما روی آنتن می‌رفت. استاد عالمی که البته در آن سال‌ها جوان و سالم و قیصر بودند هم تهیه‌کننده برنامه بودند و هم اجرای آن را به عهده داشتند. با صرف نظر از برنامه‌های سینمایی تلویزیون در مقطع زمانی پیش از انقلاب که دسترسی چندانی به مشخصات آنها نداریم می‌توان گفت آن روی سکه، اولین برنامه‌ای بود که مشتاقان سینما، از عامه مخاطبان تا علاقه‌مندان جدی‌تر هنر هفتم را یکجا مقابل قاب شیشه‌ای میخکوب کرد. زنده‌یاد عالمی با اجرای آرام و باطمینان خود و پشتوانه دانش گسترده سینمایی‌شان از آثار مطرح سینمای جهان به خصوص آثار کلاسیک و شناخته شده تاریخ سینما، نمونه‌هایی را انتخاب کرده و در خصوص چگونگی اجرای ترفندها و حقه‌های سینمایی که بعدها